

به نام خدا

بیانیه اتحادیه انجمن‌های ایرانی علوم ریاضی و شاخه‌های ریاضی و فیزیک فرهنگستان علوم جمهوری اسلامی ایران در مورد نگرانی از آینده تربیت معلم در کشور

بر اساس سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، دانش‌آموزان کشور باید بتوانند در همه ساحت‌های تعلیم و تربیت، از جمله ساحت‌های اعتقادی، عبادی، اخلاقی، هنری، اقتصادی، حرفه‌ای، علمی و فناورانه، آموزش‌های لازم را فرا بگیرند و برای ساختن ایران آباد، پیشرفته و سرفراز در آینده تربیت شوند. تحقق این هدف مهم به عوامل مختلف و اجرای صحیح راهکارهای مذکور در این سند وابسته است که یقیناً مهمترین آنها، تربیت و حضور معلمان توانمند، متخصص و کارآموده در نظام آموزش و پرورش کشور می‌باشد.

تربیت معلم، یکی از رسالت‌های برجسته جامعه دانشگاهی دانسته می‌شود. تربیت یک معلم خوب به لوازم متعددی نیازمند است که برخورداری از امکانات فراگیری دروس تخصصی در یک محیط علمی-آموزشی با حضور اساتید باتجربه و کارآموده، آشنایی با روش‌های تحقیق و استفاده از تجهیزات کافی آزمایشگاهی و گذراندن دوره‌های کارآموزی، به همراه فراگیری روش‌های تعلیم و تربیت و اخلاق اسلامی، از اهم این لوازم هستند تا توانایی انجام رسالت مهم معلمی که تربیت نسل آینده کشور است بدست آید. به این منظور ضروری است تمام دانشگاه‌های کشور، به‌ویژه آنها که از سطح بالای توانمندی برای تربیت آموزشی و پژوهشی دانشجویان در رشته‌های علوم پایه برخوردار هستند، در فرآیند تربیت معلمان مورد نیاز کشور مشارکت داشته باشند. جداسازی یا حذف رسالت تربیت معلمان از دانشگاه‌های کشور و سپردن انحصاری این امر مهم به یک دانشگاه خاص، در حقیقت محروم کردن نسل آینده کشور از ورود به مباحث نوین علمی و بی‌محتوی ساختن حرفه مقدس معلمی است.

مطالعات کارشناسان و محققان آشنا به مسایل آموزشی، نشان می‌دهد که پردیس‌های دانشگاه فرهنگیان توان تربیت نیروهای آینده‌ساز کشور را ندارند و نمی‌توانند این وظیفه خطیر را با کیفیت مطلوب به انجام برسانند. علاوه بر این، اهداف دانشکده‌های علوم و علوم تربیتی برای گسترش علوم و حرفه معلمی که با سرمایه عظیم ایجاد شده‌اند نیز محقق نمی‌شوند. واقعاً سزاوار نیست که دانشگاه‌های خوب کشور با برخورداری از وجود استادان متخصص و متعهد در زمینه‌های مختلف علمی، در امر تربیت معلم و تأمین نیاز مبرم وزارت آموزش و پرورش هیچگونه نقش بایسته‌ای نداشته باشند.

همانطور که در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، تعلیم و تربیت از مهمترین زیرساخت‌های تعالی همه‌جانبه و ابزار جدی برای ارتقای سرمایه انسانی شایسته کشور در عرصه‌های مختلف دانسته شده است، نمی‌توان پذیرفت که این ابزار بدون پشتیبانی و مشارکت دانشگاه‌های توانمند کشور بکار گرفته شود که قطعاً در این صورت از کارآمدی و اثربخشی آن به شدت کاسته خواهد شد. کنار گذاشتن دانشگاه‌های کشور از فرایند تربیت معلم، نظام آموزش و پرورش کشور را از فرصت‌های بی‌نظیر بهره‌مندی از محیط‌های علمی و تحقیقاتی کشور به‌خصوص در ساحت تعلیم

و تربیت علمی و فناورانه محروم می‌کند. ضمن آنکه انگیزه تحصیل دانشجویان مستعد در دانشگاه‌های کشور که عاشقانه به حرفه معلمی برای آینده شغلی خود می‌اندیشند را نیز از بین می‌برد. این کاهش انگیزه به طور خاص باعث کاهش ترغیب دانشجویان به تحصیل در رشته‌های علوم پایه و ریاضیات در دانشگاه‌های کشور می‌شود و به آثار ناگواری بر ارتقاء علوم پایه و مهندسی در آینده کشور می‌انجامد که تحقق اهداف سند نقشه جامع علمی کشور را با مخاطرات جدی مواجه خواهد کرد.

به عبارت دیگر، منطقی نیست که کار آموزش معلمان در کشور به مراکز و پردیس‌هایی منحصر شود که فاقد امکانات آموزشی، علمی و آزمایشگاهی لازم هستند. این مراکز و پردیس‌ها با نداشتن تعداد کافی استادان مجرب توانا و بدون بهره‌مندی از کمترین تجهیزات آزمایشگاهی و تحقیقاتی، نه تنها نمی‌توانند دانشجویان خود (یا معلمان آینده) را به مدارج علمی مناسب برسانند، بلکه آنها را با انگیزه تضمین شغل معلمی، از پذیرفته شدن در سایر دانشگاه‌های کشور و حضور در کنار اساتید توانمند و فرهیختگان دانشگاهی نیز بازمی‌دارند.

در همه کشورهایی که در آنها آموزش از اهمیت خاصی برخوردار است، مسئله دریافت مجوز معلمی برای نایل شدن به افتخار معلمی یک ضرورت است، که در اکثر این کشورها، با گذراندن دوره‌های خاص آموزشی در دانشگاه‌ها و توسط استادان مجرب و متخصصان تعلیم و تربیت محقق می‌شود. در کشور ما نیز این امر مهم توسط دانشگاه فرهنگیان، به شرط بهره‌گیری از اساتید مجرب و معلمان با سابقه، در حوزه اصلی‌ترین وظیفه آن بخوبی قابل انجام است. به علاوه دانشگاه فرهنگیان می‌تواند برنامه‌های آموزش ضمن خدمت معلمان را به کمک اساتید و دانشگاه‌های کشور، انجمن‌های علمی آموزشی معلمان و سایر انجمن‌های علمی اجرا نماید.

براین اساس از تصمیم‌سازان آموزشی کشور خواسته می‌شود، برای تربیت معلمان شایسته از دانشگاه‌های معتبر و با سابقه کشور یاری جویند و صدور گواهینامه صلاحیت معلمی برای دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها را بر اساس ماده ۲۸ اساسنامه دانشگاه فرهنگیان به گذراندن دوره‌های آموزشی کسب شایستگی معلمی و تأیید این دانشگاه منوط نمایند. بدیهی است در این فرآیند، انجمن‌های علمی معلمان نیز می‌توانند توانمندی‌های تخصصی خود را برای روزآمدسازی گواهینامه‌های صادره در خدمت دانشگاه فرهنگیان قرار دهند. در اینجا با استناد دوباره به سند تحول بنیادین آموزش و پرورش که مدرسه را محلی برخوردار از مربیان دارای فضایل اخلاقی و شایستگی‌های حرفه‌ای می‌داند، تأکید می‌شود که صورت مطلوب این «شایستگی‌های حرفه‌ای» در عرصه‌های مختلف و به ویژه در علوم پایه و ریاضی، با استمداد از توانمندی‌های علمی دانشگاه‌های کشور و بکارگیری دانش‌آموختگان آنها در حرفه معلمی قابل حصول خواهد شد.

با سپاس فراوان از نظرات وزیر محترم علوم، تحقیقات و فناوری در خصوص استفاده بهینه از امکانات دانشگاه‌های دولتی و دانشگاه فرهنگیان به منظور تربیت نیروی انسانی مورد نیاز وزارت آموزش و پرورش، امیدوار هستیم با توجه به تصویب ماده واحده «سیاست‌های جذب معلمان در آموزش و پرورش» توسط شورای عالی انقلاب فرهنگی در جلسه مورخ ۹۹/۰۸/۲۷ این شورا، ضوابط اجرایی مبتنی بر ماده ۲۸ اساسنامه دانشگاه فرهنگیان، به نحو مناسب شرایط ورود دانش‌آموختگان دانشگاهی به ویژه دانش‌آموختگان رشته‌های علوم پایه دانشگاه‌های طراز اول کشور را به شغل شریف معلمی فراهم نماید.

در خاتمه اتحادیه انجمن‌های ایرانی علوم ریاضی با عضویت انجمن ریاضی ایران، انجمن آمار ایران، انجمن فیزیک ایران، اتحادیه انجمن‌های علمی-آموزشی معلمان ریاضی ایران، انجمن رمز ایران، شورای خانه‌های ریاضیات ایران، انجمن ایرانی تحقیق در عملیات، انجمن سیستم‌های فازی ایران، انجمن سنجش از دور و GIS ایران و انجمن علمی فرماندهی و کنترل ایران و شاخه‌های ریاضی و فیزیک گروه علوم پایه فرهنگستان جمهوری اسلامی ایران با ابراز نگرانی عمیق از آینده وضعیت علوم پایه در کشور و با اعتقاد عمیق به این مهم که تربیت معلمان متخصص و توانمند، با صلاحیت‌های اخلاقی لازم برای تعلیم و تربیت می‌تواند زمینه‌ساز ارتقاء علوم پایه در کشور باشد، با استناد به مطالب پیش گفته، به طور خلاصه از عموم مسئولان و تصمیم‌گیران حوزه آموزش کشور درخواست می‌نماید:

۱- با عنایت به رهنمودهای رهبر معظم انقلاب برای توجه به رشته‌های علوم پایه و ریاضی در کشور، شرایط ورود فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌ها، به ویژه در رشته‌های علوم پایه به حرفه معلمی از طریق ضوابط اجرایی ماده ۲۸ اساسنامه دانشگاه فرهنگیان به نحو بایسته فراهم شود.

۲- ارتقاء علوم پایه در کشور به عنوان یک ضرورت انکارناپذیر برای توسعه پایدار کشور در آینده، ریشه در تحول و تقویت آموزش علوم پایه در مدارس کشور دارد و این مهم در گرو تربیت معلمان متخصص، توانمند و آشنا با علوم و فناوری‌های نوین است. به این منظور ضوابط اجرایی ماده ۲۸ اساسنامه دانشگاه فرهنگیان کشور به نحوی تدوین شوند که ضرورت حضور دانش‌آموختگان رشته‌های علوم پایه دانشگاه‌ها در حرفه معلمی به طور دقیق مورد توجه قرار گیرد.

۳- در بازنگری آینده سند بنیادین تحول آموزش و پرورش و با ملاحظه مفاد کنونی آن در بخش‌های مختلف، از جمله:

- در بخش چشم‌انداز که مدرسه را «کانون عرضه خدمات و فرصت‌های تعلیم و تربیتی» ترسیم می‌کند؛
 - در بخش اهداف کلان که بر روی «ارتقاء اثربخشی و افزایش کارایی در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی» تأکید دارد؛
 - در بخش هدف‌های عملیاتی و راهکارها که به «توسعه زمینه پژوهشگری و افزایش توانمندی‌های حرفه‌ای معلمان» و «جلب مشارکت دانشگاه‌های برتر در امر تربیت تخصصی-حرفه‌ای معلمان» اشاره می‌کند؛
- بر استفاده از امکانات آموزشی و پژوهشی دانشگاه‌ها و توانمندی‌های تخصصی اساتید آن‌ها برای مهارت‌افزایی معلمان و همچنین بکارگیری دانش‌آموختگان دانشگاه‌های برتر در حرفه معلمی، به عنوان یک راهکار مهم برای ارتقاء نظام تعلیم و تربیت کشور، تصریح شود.

۱۵ آذرماه ۱۳۹۹